

Matko Krevh:

Junak.

Veselo-resna igra v treh dejanjih.

DRUGO DEJANJE.

Gozd. Na levi revna koča. Če možno, snežinke. Od leve iz ozadja rdeča luč, ko plešejo škratje. Zelo mračno. Sliši se skovikanje sove, bobnenje, sikanje, lajanje lisjaka, žvižganje, meketanje, krohot itd.

Dva škrata (rdeča, prihitita iz levega ozadja): Hav, hav! Bav, bav!
(Se spakujeta.)

Prvi škrat: Poglejva, če je Jera doma!

Drugi škrat: Poglejva! (Se previdno približata koči.) Ni je menda.

Tretji škrat (od leve): Kaj sta opazila?

Drugi škrat: Vse dobro! Hav, havhav! Odšel je z doma naš bavbav.

Prvi škrat: Prazno; tiho je v vsej bajti,
mile Jere ni kje najti!

Tretji škrat: Prav, pa plešimo ta čas,
da nam v noge ne bo mraz!

Prvi škrat: Pojdi k čarovnici in ji sporoči, da ni molilke Jere doma. Naj pride sèm z vsem spremstvom!

Drugi škrat: Zakurijo naj v prepadu, da bo vse svetlo!

Tretji škrat: Zgodilo se bo. (Odide.)

Prvi škrat: Hopsa, hopsa, škratelj moj,
pleši, skači ti z menoj! (Plešeta.)

Drugi škrat: Koj zaplešiva na skok,
da bo treskalo pok, pok! (Na levi rdeča zarja. Med kričanjem in žvižganjem prihite škratje, naposled grda čarovnica.)

Škratje: Aj, aj, aj, pasji laj
čarovnico pozdravlja naj!
Se klanjajo ji volkodlaki,
vsi škratje, besi, grdi spaki! (Žvižganje.)
Aj, aj, aj — pasji rep:
in naš poklon in naš počep! (Počenejo.)
Mi tvoji škratje smo, kraljica,
ti zvita naša čarovnica. (Plešejo.)

Čarovnica: Hihi! Otroci moji! Danes ste veseli, kaj? Ne moti vas rožljanje rožnega venca (žvižganje), ne mrmranje škrbozobe Jere. (Krohot.) Sami smo v tem temnem gozdu, daleč proč od ljudi in zvonjenja. (Tuljenje.) Zvonov mi ne moremo slišati, kajne! In nocoj je toliko zvonjenja, da nam strašno brni po glavah! Jere ni, hihi — sami smo — haha — jaz bom plesala — haha — z vami skakala — o ja!

Škratje: Haha, haha, haha — o ja!

Čarovnica: Ti prvi škrat, ti greš na prežo,
kar ni za nas, ujameš v mrežo! (Mu dá mrežo.)

Prvi škrat: Na žvižga dva se skrijte vsi:
Nevarnost nam tedaj preti. (Odide.)

Čarovnica: Sedaj pa tačke si podajmo,
da bo naš ples lep dirindaj!
Hola, veljá — sedaj pa dajmo!
Hav, hav, bav, bav je pasji laj! (Plešejo okrog ča-

rovnice, ki jim daje takt s ploskanjem. Nekateri škratje jo spremljajo z ropotom škrbastih predmetov. Ko pa je najbolj veselo, se zaslišita dva žvižga.)

Škratje (preplašeni): O joj, nevarnost nam preti!

Čarovnica: Brž vstran odtod, vsak naj hiti! (Odhajajo. Prvi škrat od desne naglo:)

Prvi škrat: Oh, čujete gondrati staro Jero?
Pravkar začela je moliti vero.

Čarovnica: Le proč odtod, nazaj v prepad!
V prepadu pa pod našo kad!

Škratje: Spet vrača se naš bavbavbav,
nazaj v prepad! — Huš, hav, hav, hav! (Izginejo.)

Jera (od desne, počasi z rožnim vencem): Češčena Marija, gnade si polna... (Viha nos.) Mrcina zelena, kaj me motiš? Voham tvoj smrad, čarovnica grda! In plesali ste, škratje, po zemlji okrog moje kočice. Čakajte, čakajte! Zarotim vas, da nobenega ne bo blizu! Seveda, ko me tri dni ni bilo doma, ste si predrznili v bližino moje kočice. Mogoče ste celo zijali vanjo? Predrzni ste, predrzni, škratje potepinski! Ali jaz vam pokažem, kaj se pravi, hoditi po moji zemlji. Proč, proč! Sveti križ, sveti Rok in sveti Andrej — vi ste z menoj zdaj in vekomaj. Amen. — Oh, ves dan sem hodila, pa nič naprosila. Komaj prgišče moke za jutri, a sem že danes tako lačna! Vem, da je post, toda nekaj malega bi le rada užila — ali kaj, ko pa je moja kočica prazna. In danes ne bo žive duše blizu — jaz pa si tudi ne upam k ljudem na tak dan. Povsodi se pripravljajo na svetke; pečejo pogače, postavljajo jaselce. Če bi šla k Borovnikovim, me ne bi zavrnil, ker so dobri ljudje. Škoda rajnega gospodarja! O, ko bi jim mogla poplačati dobrote! Pa kaj bom jaz revica, ki ničesar nimam! Rožni venci so vse moje imetje. Molila bom za svoje dobrotnike. Sveta Marija, mati božja... (Odide počasi v kočico.)

Četrty škrat (od desne — hiti prestrašen na levo v ozadje):

Zdrobil se bodem v solnčni prah,
tako me je te Jere strah! (Izgine.)

Peti škrat (od desne): Oh, dečka glej, ki sem prihajal!

Šesti škrat (žalostno): A v koči Jera se nahaja.

Peti škrat: Podražil dečka jaz bi rad — —

Šesti škrat: Da Jera te spodi v prepad!

Jera (v koči): Oče naš, ki si...

Oba škrata: Čebrink, čebrunk — le brž v prepad!
Bolj huda Jera je ko gad! (Odhitita.)

Jera (od leve): Voham, voham peklensko smolo. Ali še niste izginili, škratje kozopeti? Če se še kateri prikaže, ga nabijem, da bo pomnil... O sveta Kozma in Damijan, vidva jih poženita stran! (Odide v kočico. Skovikanje sove.)

Tonček (od desne, za njim angel):

Naš gozd, naš gozd — na cilju sem,
da bil sem z atekom tu — vem.
Res, dolgo sem do gozda hodil,
a vendar nisem nič zablodil.
Me angel božji varoval je,
povsod ob strani zvesto stal je. —
A kje je Jera beračica,
da z brašnom razvedrim ji lica?
(Škratje se prikazujejo.)

Oho, tu škratje so doma:
tu eden je, a tam sta dva!
Prestrašili bi radi me?
Ha, škratje, vi se motite!
Jaz — Tonček — ne bojim se škratov
in ne razbojnikov ne tatov!...

Jera: Kdo tukaj v gozdu rogovili?

Tonček: Jaz, Tonček, Bog se vas usmili!

Jera: Ti, Borovnikov sinek — Mati sveta!

Tonček: Da Tonček Borovnikov — jaz sem, teta!

Jera: Že prav, že prav, le kar naprej!
A to mi, ljubi fant, povej,
kaj iščeš tod ob uri tej?

Tonček: Jera, veste, nocoj je sveti večer!

Jera: Vem, o dobro vem. (Obriše si solzo.)

Tonček: Pri nas bomo postavili jaselce; Franica, Jelica in Slavka
že opletajo. Drevesca pa še nimamo, ker so nam ata umrli. Oni so nam ga
vsako — — —

Jera: — — — leto prinesli. Vem, vse dobro vem. Škoda taka, da so
umrli!

Tonček: Namesto njih sem pa jaz prišel po drevesce. Da! Toda
moje sestrice so se norčevale — —

Jera: Norčevale? O poznam to navado. Toda, Tonček, tukaj bom
jaz govorila.

Tonček: Počakajte, da povem. Preden sem odšel v naš gozd, sem
moral spraviti kopasto skledo žgancev pod streho. Kaj se čudite? Zakaj pa
ne? Glejte, Jera, tukaj so. Zabeljeni so tudi. Spravite jih pod streho!...

Jera: Tonček, kaj je s teboj?

Tonček: Prinesel sem vam tudi kruha in jabolk. Nate, vzemite in
se nasitite!

Jera: Bog ti plačaj, dobri otrok! Potrebna sem res zelo, saj nisem
danes skoro nič užila. Preden pa se nasitim, bi ti rada dobroto poplačala.
Reva sem sicer, a nekaj še premorem.

Tonček: Vem, da ste dobri, zato vas prosim, pomagajte mi posekati
kako lepo smrečico za božično drevesce.

Jera: Samo to želiš? — O, zlati otrok moj! Le pojdi z menoj, za lepo
drevesce vem. Celo leto sem mislila ob pogledu nanj na božič. Posekava ga,
in doma ga lepo okrasite, pa pomolite ob njem in jaselcah še za Jero! (Odide
za koč.)

Tonček: Saj sem vedel, da me bo Jera uslišala. Kadar pride k nam,
vselej ji bom kaj dal! (Gre za njo. Čez trenutek se sliši sekanje in Tončkovo
občudovanje: Joj, kako je lepo, kako je lepo!)

Jera (se vrne z božičnim drevescem in ga spodaj še obsekuje. Z njo
Tonček): Tukaj, moj Tonček, božično drevesce, ker si tako priden in dober!

Tonček: O dobra Jera, kaj naj vam dam, ko ste mi izbrali tako
lepo drevesce in mi ga še pomagali posekati?

Jera: Moli ob jaselcah še za beračico Jero, jaz bom pa zate!

Tonček: Jera — Bog plačaj! (Zadene drevesce.)

Jera (ganjena): Naj te božje Dete blagoslovi, pa tudi vse dobrotnike
in dobre ljudi! Bog ti povrni, otrok, tvojo dobroto.

(Tonček počasi odhaja. Angel varih spotoma krasi drevesce.)